

2000-07-01

วิถีชีวิต กับ สิ่งแวดล้อม

นภา หลิน

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuej>

Part of the [Environmental Sciences Commons](#)

Recommended Citation

หลิน, นภา (2000) "วิถีชีวิต กับ สิ่งแวดล้อม," *Environmental Journal*: Vol. 4: Iss. 18, Article 6.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuej/vol4/iss18/6>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Environmental Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

วิถีชีวิต กับ สิ่งแวดล้อม

นภา หลิน*

ปัจจุบันคนไทยเราจะทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้กับเรื่องสิ่งแวดล้อมนั้นไม่ได้อีกแล้ว เพราะในอดีตสิ่งแวดล้อมได้ให้แต่สิ่งดีๆ กับมนุษย์ เช่น น้ำใส อากาศบริสุทธิ์ ต้นไม้ ใบหญ้าเขียวขจี แต่มาปัจจุบันนี้มนุษย์ส่วนใหญ่ชอบทำร้ายสิ่งแวดล้อม เช่น การตัดไม้ ทำลายป่า ทั้งขยะไม่เลือกทิ้งไปในแม่น้ำลำคลอง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาน้ำเสีย รวมทั้งตามถนนหนทางต่างๆ ไปโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะได้รับจากสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นสิ่งแวดล้อมเลยแสดงการแก้แค้นมนุษย์อย่างหนักหนา

สาหัสอยู่บ่อยๆ ตัวอย่างเช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง น้ำเสีย ขยะเป็นพิษ และอื่นๆ อีกมากมาย และถ้าเราคนไทยรวมทั้งประชากรโลกทุกคนยังเมินเฉยอีกต่อไป เราอาจเจอโศกนาฏกรรมอย่างชาวฟิลิปปินส์ที่โดนภูเขาของขยะถล่มทับตายหมู่อย่างน่าอนาถ เรื่องพวกนี้รอช้าไม่ได้อีกต่อไปแล้วต้องหันหน้ามาช่วยกันอย่างจริงจัง จังๆ เสียที

ไม่อยากจะยกตัวอย่างในต่างประเทศเลย แต่ก็สนใจจริงๆ เพราะความมีระเบียบวินัยเรื่องรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดีๆ บ้านเมืองเราไม่ค่อยมีให้ยกตัวอย่าง ผู้เขียนขอยกตัวอย่างประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงคือประเทศสิงคโปร์ ประชาชนของเขาเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อมกันติดมาตั้งแต่เด็กๆ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองของเขาไม่ต้องบอกปากเปียกปากแฉะคอยจ้องจับคนทิ้งขยะเรื้อยเปื้อย คนข้ามถนนชนิดปีนป่ายหรือข้ามถนนตามใจฉัน ทั้งๆ ที่สะพานลอยสำหรับคนข้ามก็มีแต่ที่สิงคโปร์วันร้ายคืนร้ายก็มีคนนอกคอกเหมือนกัน อย่างทิ้งขยะมั่วๆ หรือขว้างน้ำลายลงพื้น ถ้าโดนจับได้เขาจะมีวิธีทำโทษที่รุนแรง เช่น เขาให้กวาดขยะเป็นเวลา 1 ชั่วโมงหรือ 30 นาที ตามแต่ทำผิดมากหรือผิดน้อย ในขณะที่กวาดขยะอยู่นั้นต้องพูดเสียงดังๆ ไปด้วยว่า “ฉันทำผิดทิ้งขยะลงพื้น ต่อไปฉันจะไม่ทำอีกแล้ว” พูดซ้ำๆ อย่างนั้นคนผ่านไปมามองเห็นเข้าต่างก็พากันรังเกียจ

กฎหมายและกฎระเบียบของสังคมในสิงคโปร์เข้มงวดกวดขันมาก มีการลงโทษทั้งแบบสมัยใหม่ คือ ติดคุก ปรับเงิน และลงโทษแบบโบราณ คือ การเฆี่ยนตีจนถึงการแขวนคอ ตามความเห็นของคนรุ่นเก่าอย่างผู้เขียนคิดว่าการปกครองคนจำนวนมาก กฎระเบียบเข้มงวดอย่างประเทศสิงคโปร์จึงจะได้ผล แม้จะโดนตำหนิบ้างจากผู้เสียประโยชน์ก็อย่าได้หวั่นไหว การทำโทษแบบให้กวาดขยะแล้วพูดไปด้วยว่า “ผม,ดิฉัน ผิดไปแล้วคราวหน้าจะไม่ทำอีกแล้ว” ถ้านำมาใช้กับสังคมไทยดูบ้างน่าจะได้ดี แต่คนที่คิดริเริ่มเท่านั้นต้องอดทนอดกลั้น ต่อการไม่เห็นด้วยของคนบางคน แต่ทำไปสักระยะหนึ่งผลดีก็จะปรากฏขึ้น เพราะคนไทยส่วนใหญ่เป็นผู้มีความละเอียดสูง และโดยเฉพาะผู้ที่โดนทำโทษให้กวาดขยะจะอับอายแทบแตกแผ่นดินนี้เลย

สาเหตุประการหนึ่ง ที่ทำให้คนไทยมีนิสัยทิ้งขยะไม่เลือกทิ้งก็เพราะว่าคนส่วนใหญ่ยังเห็นถึงขยะเป็นขยะอยู่ โดยเฉพาะสถานที่สวยงามหรือที่ใช้ในพิธีการสำคัญๆ เจ้าถึงขยะนี้จะถูกเนรเทศไปอยู่ห่างเลย “เพราะแกนี่มันสกปรก เลอะเทอะน่ารังเกียจ ถ้าขึ้นตั้งแถวไว้กลางงานนี่ละก็ แหกหรือเอาไปพูดกัน ปากหุบไม่ลงเลยเชียว” นึกติดกันเสียใหม่ว่าเจ้าถึงขยะมันก็คล้ายๆ กับปากของคนเรานั้นแหละไม่ว่ามือจะหยิบอะไรใส่ลงไปปากอ้ารับตลอด แต่ถ้าคนเรานั้นดูแลให้มันสะอาดอยู่เสมอ ทั้งปากคนและถึงขยะมันก็น่าดูน่าจับต้อง ไม่เป็นที่รังเกียจของคนทั่วไป

* นักเขียนอิสระ

การทำลายสิ่งแวดล้อมที่ทราบดีอย่างหนึ่งก็คือ การตัดไม้ทำลายป่า ประเทศไทยในอดีตขึ้นชื่อว่ามีป่าไม้มากและสมบูรณ์ที่สุด ต่อมาได้เกิดการลักลอบตัดไม้ทำลายป่ากันอย่างหนัก จึงทำให้ป่าไม้ในประเทศไทยเหลือเพียงเล็กน้อยเท่านั้น นอกจากจะทำลายป่าไม้ในประเทศไทยแล้วขบวนการทำลายป่าไม้ยังล่องล่ำเข้าไปทำลายป่าไม้ยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างพม่า เขมร ลาว และยังมีคนบางกลุ่มข้ามไปทำลายป่าไม้ยังประเทศแถบแอฟริกาใต้กันอีกแน่นอนที่สุดขบวนการอย่างนี้ต้องเป็นพวกนายทุนถึงจะมีศักยภาพพอที่จะทำงานในทุกระดับข้ามชาติได้ลำพังแรงชาวบ้านใช้ขวานใช้เลื่อยตัดไม้มาเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเล็กๆ น้อยๆ ป่าไม้ก็คงไม่ถึงกับเหี้ยนโล้นหมดภูเขาเป็นลูกๆ ไปหรอกแต่ถึงอย่างไรก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าแรงของชาวบ้านที่ใช้เลื่อยใช้ขวานก็มีส่วนทำลายป่าไม้เช่นกัน

มีเรื่องตลกผิดที่เข้าใจออกอยู่ก็คือ ชาวบ้านเขาก็พากันรุมประณามพวกตัดไม้ทำลายป่าว่า “พวกคุณนี่แหละ... เป็นตัวต้นเหตุที่ทำให้ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล” ขบวนการตัดไม้ทำลายเขาก็เถียงขึ้นว่า “เฮ้ย! ฉันเลิกตัดไม้บ้านเรานานแล้วนะ เดียวนี้ฉันไปตัดในเขมรและในพม่า!”

การทำลายสิ่งแวดล้อม โดยการตัดไม้ทำลายป่า นับได้ว่าเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมที่ร้ายแรงมากอย่างหนึ่ง นอกจากการทำร้ายป่าไม้จะมีความรุนแรงในภูมิ ภาคนี้แล้วในแถบอื่นๆ ของโลกต่างก็มีการทำลายป่าไม้เกิดขึ้นรุนแรงไม่แพ้กัน อย่างในประเทศสุรินามแถบแอฟริกาใต้เป็นประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ที่สุด แต่มาถึงปัจจุบันนี้ก็เหี้ยนโล่งไปค่อนข้างประเทศแล้วส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติแทบทั้งสิ้น รวมทั้งจากไทยแลนด์ด้วย!

ถ้ามนุษย์ได้หยุดคิดสักนิดว่า ภัยร้ายที่เกิดจาก การกระทำของมนุษย์กำลังคืบคลานเข้ามาทุกขณะ ควรหันมาร่วมมือกัน หยุดการทำลายสิ่งแวดล้อมในทุกรูปแบบ ณ วันนี้ยังไม่สายจนเกินไปนัก แต่ถ้าไม่มีการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มแข็ง จริงจัง และต้องทำอย่างต่อเนื่องพร้อมๆ กันทั้งโลกแล้ว นับเวลาจากนี้ไปได้เลยว่ามนุษย์จะต้องได้พบกับความทุกข์ยากอย่างแสนสาหัสเลยทีเดียว เรื่องที่ต้องเจอก่อนแน่ๆ ก็คือน้ำสะอาดสำหรับดื่มจะหมดไปจากใต้ดินการเพาะปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหารสำหรับมนุษย์และสัตว์จะล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง เพราะดินจะแปรสภาพขาดความสมบูรณ์จนไม่สามารถปลูกพืชได้และที่น่ากลัวที่สุดก็คืออากาศบริสุทธิ์สำหรับมนุษย์หายใจจะหมดลงไปเรื่อยๆ จนในที่สุดมนุษย์ต้องใช้อากาศบริสุทธิ์หรือที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “ออกซิเจน” (Oxygen) มาเพื่อเก็บไว้สำหรับหายใจ

ถ้าถามว่าอีกนานมั๊ย? เหตุการณ์ที่กล่าวมานี้จะเกิดขึ้น ขอตอบแบบไม่ต้องพึ่งหลักวิชาแขนงใดๆ ทั้งสิ้นว่า ณ เวลานั้นเหตุการณ์ร้ายๆ ก็เกิดขึ้นแล้ว อย่างเช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด น้ำท่วม ฝนแล้ง โดยเฉพาะในประเทศอินเดียและซาอุดี ในปีนี้ (2543) เกิดภาวะฝนแล้งจนผู้คนและสัตว์เลี้ยงต้องล้มตายไปไม่ใช่น้อย จนถึงเวลานี้ก็ยังมีผู้คนอดอยากหิวตายนวันละหลายๆ คน เฉพาะเดินไปหาน้ำดื่มอย่างเดียวก็ต้องใช้เวลาเดินเป็นวันๆ บางคนหมดแรงเป็นลมล้มตายไปเสียก่อน เรื่องทั้งหมดนี้เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นแล้วบนโลกมนุษย์แห่งนี้ อย่าไปคิดว่าช่างมันเกิดมันยังไม่เกิดหรอก ยังอีกนานกว่าจะมีเหตุการณ์ดังที่กล่าวมา บางคนอาจคิดว่า “โอ๊ย! มันไม่มีโอกาสเกิดขึ้นหรอก”

ภาพของชาวอินเดียและชาวซาอุดีรูดน้ำตายอยู่ขณะนี้ คงไม่ใช่เรื่องเพ้อฝันอีกต่อไป ขณะนี้ประชากรโลกได้มีมากถึงประมาณ 6,000 ล้านคน คนเพิ่มมากขึ้น ทุกเวลานาที แต่ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่เท่าเดิมหรืออาจจะน้อยกว่าเดิมด้วยซ้ำไป ไม่ต้องไปใช้หลักการวิเคราะห์หรือสถิติจากสำนักไหนหรอก แค่อ้างอิงอย่างเราๆ ท่านๆ นี่ก็คิดดูก็พอจะมองเห็นเงาแห่งความหายนะกวักมือเรียกอยู่ไหนๆ แล้ว ประเทศไทยของเราค่อนข้างโชคดี ตรงที่ไม่ค่อยมีภัยธรรมชาติอย่างหนักๆ จำพวก แผ่นดินไหว ฝนแล้งเป็นเวลานานๆ หรือภัยธรรมชาติซ้ำซาก อย่างที่หลายประเทศประสบอยู่ อย่างเช่น ญี่ปุ่น ใต้หวัน และหลายๆ รัฐในอเมริกา บ้านเมืองเขาจะต้องเจอภัยธรรมชาติแบบซ้ำซากทุกปี มากบ้างน้อยบ้างแต่ต้องเกิดขึ้นทุกปี และมีแนวโน้มว่าจะหนักหนาขึ้นเรื่อยๆ ดูอย่างประเทศใต้หวันเขามีการบันทึกไว้ว่า เมื่อห้าร้อยปีที่แล้วประเทศนั้นก็เจอเหตุการณ์แผ่นดินไหวและได้เกิดขึ้นเป็นประจำตลอดมา รวมทั้งแรงขึ้นเรื่อยๆ

บทความบนนี้ขอฝากความปรารถนาดีมายังเพื่อนร่วมโลกทุกท่านทุกคน บัดนี้ถึงเวลาแล้วที่พวกเราทุกคนควรหันมาช่วยกันดูแลเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นและอยู่ได้ยาวนานขึ้น เริ่มจากใกล้ตัวท่านก่อนดีที่สุด

